

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975



BRNO 1977

východní stěně sídelní jámy nepravidelného půdorysu. Pod ornici tvořila její výplň tmavá, hlinitá vrstva, v nižších částech tmavší a světlejší popely, v místech nejnižšího zahloubení, nad rovným dnem, zčásti žlutý, písčité zásep. Do výše položené části dna byly zapuštěny dvě kúlové jamky.

Z kovového inventáře lze uvést bronzovou jehlici s vroubkovanouhlavicí a zdobenou rytím². Zajímavý je keramický obsah, který reprezentují zlomky konických misek se zataženým okrajem, dna drobných misek a nádobek s omfalem, části amfor s krátce nálevkovitě rozevřeným okrajem, v ojedinělých případech s náznakem odsazení nízkého, kuželovitého hrdla od těla, zlomky rozměrných, hrncovitých nádob atd. Ve výzdobných prvcích se uplatňuje přesekávaná páska, šikmé žlábkování, v řídkých případech leštění tuhou ap. Soubor doplňuje ojedinělý zlomek pečlivě vyhlazeného kolečka s velkým středovým otvorem a zvířecí kosti.

Oproti dřívějším nálezům na této lokalitě lze uvedenou kolekci datovat do HB 3, do pozdního stupně podolské kultury s náznaky přechodu do kultury horákovské.

P o z n á m k y :

- 1 B. Klíma, Zachranovací akce u Bulhar, okr. Břeclav, PV 1970, Brno 1971, 79; K. Ludikovský, Halštatský sídelní objekt v Bulharech, okr. Břeclav, PV 1972, Brno 1973, 34-35, tab. 21-22.
- 2 Podle J. Říhovského lze ji datovat do HB 3; jmenovanému děkujeme za odbornou expertisu nálezů.

Hallstattzeitliches Siedlungsobjekt in der Sandgrube in Bulhary /Bez. Břeclav/. In der Sandgrube, die sich auf der linken Seite der Strasse Mílovice-Bulhary befindet und bereits aus früheren Zeiten durch Siedlungsfunde bekannt ist¹, wurde ein hallstattzeitliches Siedlungsobjekt von unregelmässigem Grundriss gestört und im wesentlichen Teilteilweise durch die Förderung vernichtet. Die Aufschüttung bildeten erdige, aschige und sandige Schichten; in dem höher gelegenen Bodenteil befanden sich zwei Pfostengruben.

Vom dem Inventar kann man eine Bronzenadel mit gekerbtem Kopf, die mit einer Gravierung verziert ist², verschiedenes keramisches Material und Tierknochen anführen.

Gegenüber den früheren Funden auf dieser Lokalität kann die angeführte Hütte in HB 3, in die späte Stufe der Podoler Kultur mit Anzeichen eines Überganges in die Horákov Kultur datiert werden.

HALŠTATSKÉ SÍDLIŠTNÍ OBJEKTY Z BRNĚNSKÝCH IVANOVIC

/ okr. Brno-město /

Jana Čižmářová, Muzeum města Brna

/ Obr. 15 - 18 /

V poloze, ve které byl zjištěn objekt z pozdní doby bronzové, byly zachráněny i objekty mladší.

Zásobní jáma /obj. 2/75, obr. 15 : 1/ měla na úrovni podloží oválný půdorys o rozměrech 110x45 cm, s orientací delší osy ve směru S - J. Objekt měl užší hrdlo a směrem k téměř rovnému dnu v hloubce 65 cm se rozšiřoval až na průměr cca 145 cm. Výplň tvořila temně hnědá až černá humózní hlína, která obsahovala kromě kostí, mazanice s otisky dřeva a velkých kamenů především množství keramických zlomků, z jejichž větší části se daly rekonstruovat dvě zásobnice /obr. 15 : 2,3/, z toho jedna dosti netypického tvaru.

Objekt 3a/75 /obr. 16/ lze označit jako pozůstatek původně patrně polozemnice pravoúhlého půdorysu, zřejmě obdélníkového. Stěny objektu o rozměrech 200x80 cm, s orientací delší osy ve směru SZ-JV, byly mírně šikmo zapuštěny 64 cm do písčitého podloží. V zachyceném severozápadním rohu objektu byla zjištěna kúlová jáma o rozměrech 35 x 25 cm a hloubce 20 cm. Výplň objektu tvořila velmi tmavá humózní hlína, která obsahovala velké množství keramiky a zvířecích kostí.

Od objektu 3a/75 k objektu 3c/75 /viz níže/ byla zachycena na ploše asi 8 m² kulturní vrstva /obj. 3b/75/, jež obsahovala rovněž zlomky keramiky a kostí zvířecích i lidských.

Ve vzdálenosti asi 1,5 m od polozemnice 3a/75 se nacházel objekt 3c/75 - mělká jáma pravidelného obdélníkového půdorysu s lehce zaoblenými rohy, o rozměrech 130 x 80 cm a hloubce 20 cm, s orientací delší osy ve směru SSZ-JJV. Tmavá výplň obsahovala zlomky keramiky, mazanici a zlomky lidských kostí.

Na základě rozboru keramických nálezů /amforovitá zásobnice, zlomky z hrnců zdobených plastickou vlnicovou lištou, přesekávanou plastickou lištou, zlomky z misek zdobených mřížkou v kombinaci s plnými plochami, motiv sluníčka /obr. 17 : 3,4/ lze objekty z Brněnských Ivanovic zařadit do středního stupně horákovské kultury.

Hallstattzeitliche Siedlungsobjekte aus Brněnské Ivanovice /Bez. Brno - město/. In der verlassenen Sandgrube im nördlichen Teil des Katasters von Brněnské Ivanovice hat man zwei hallstattzeitliche Siedlungsobjekte festgestellt und geborgen. Die Vorratsgrube 2/75, enthielt ausser anderen weiteren Keramikbruchstücken zwei fast komplette Vorratsgefässe und eine Menge Lehmewurf mit Holzabdrücken. Ferner wurde der Teil einer Halbschlammgrube mit einer Pfosten-grube in der Ecke festgestellt /Obj. 3a/75/, an die die Kulturschicht /Obj. 3b/75/ und ein kleineres, seicht eingetieftes rechteckiges Objekt /Obj. 3c/75/ anschloss. Beide diese Objekte sowie die Kulturschicht enthielten eine beträchtliche Menge an Keramik, Tierknochen und kleine Bruchstücke von Menschenknochen.

Aufgrund der Keramik können die festgestellten Objekte in die mittlere Stufe der Horákovcer Kultur datiert werden.

L I D S K É K O S T R O V É P O Z Ů S T A T K Y Z H A L Š T A T S K É H O S Í D L I Š T N Í H O O B J E K T U V B R N Ě N S K Ý C H I V A N O V I C Í C H / okr. Brno - město /

Jaromír Chochol, AÚ ČSAV, Praha

Při záchranném výzkumu v Brněnských Ivanovicích byly v objektu 3b/75 a 3c/75 zjištěny lidské kostrové pozůstatky.

Obj. 3b/75 : Čtyři fragmenty plochých kostí mozkovny z oblasti týlu a pravého spánku. Lebeční kosti jsou tenkostěnné a mají výrazně infantilní charakter. Na jednom z fragmentů je dochována část velmi mělké a dětsky vyvinuté čelistní jamky. Zlomky jsou ohraničeny nepravidelnými lomnými plochami ; výjimkou je poměrně rovný úsek na týlní kosti, kde nelze vyloučit sečnou ránu.

Obj. 3c/75 : Dva zlomky žeber a část levé kyčelní kosti opět výrazně dětského charakteru. Okrsky kostnatějí v acetabulu byly zcela volné.

Všechny pozůstatky byly pokryty nepravidelnými a různě silnými vrstvami vápnatých usazenin půdního původu. Vápnotými nánosy jsou ve stejné míře pokryty také prakticky všechny lomné plochy fragmentů. Podle toho je pravděpodobné, že pozůstatky se dostaly do zjištěného uložení již ve fragmentární formě ; pro posouzení, zda uložení bylo primární, či sekundární, /rozrušený hrob/, nemáme podklady.

Podle stupně ontogenetického vývoje a morfologie kostních zlomků lze říci, že s velkou pravděpodobností patří všechny kostní fragmenty jednomu jedinci, a to malému dítěti /věkový stupeň infans II, do šesti let/.

Menschliche Knochenüberreste aus dem hallstattzeitlichen Siedlungsobjekt in Brněnské Ivanovice /Bez. Brno-město/. Bei der Rettungsgrabung in Brněnské Ivanovice wurden in den Objekten 3b/75 und 3c/75 Überreste von Menschenknochen festgestellt. Offenbar gehören alle Knochenfragmente einem einzigen Individuum, und zwar einem kleinen Kind an /Altersstufe infans II, bis zu sechs Jahren/.

Z V Í Ř E C Í K O S T I Z H A L Š T A T S K Ý C H S Í D L I Š T N Í C H O B J E K T Ů Z B R N Ě N S K Ý C H I V A N O V I C

/ okr. Brno - město /

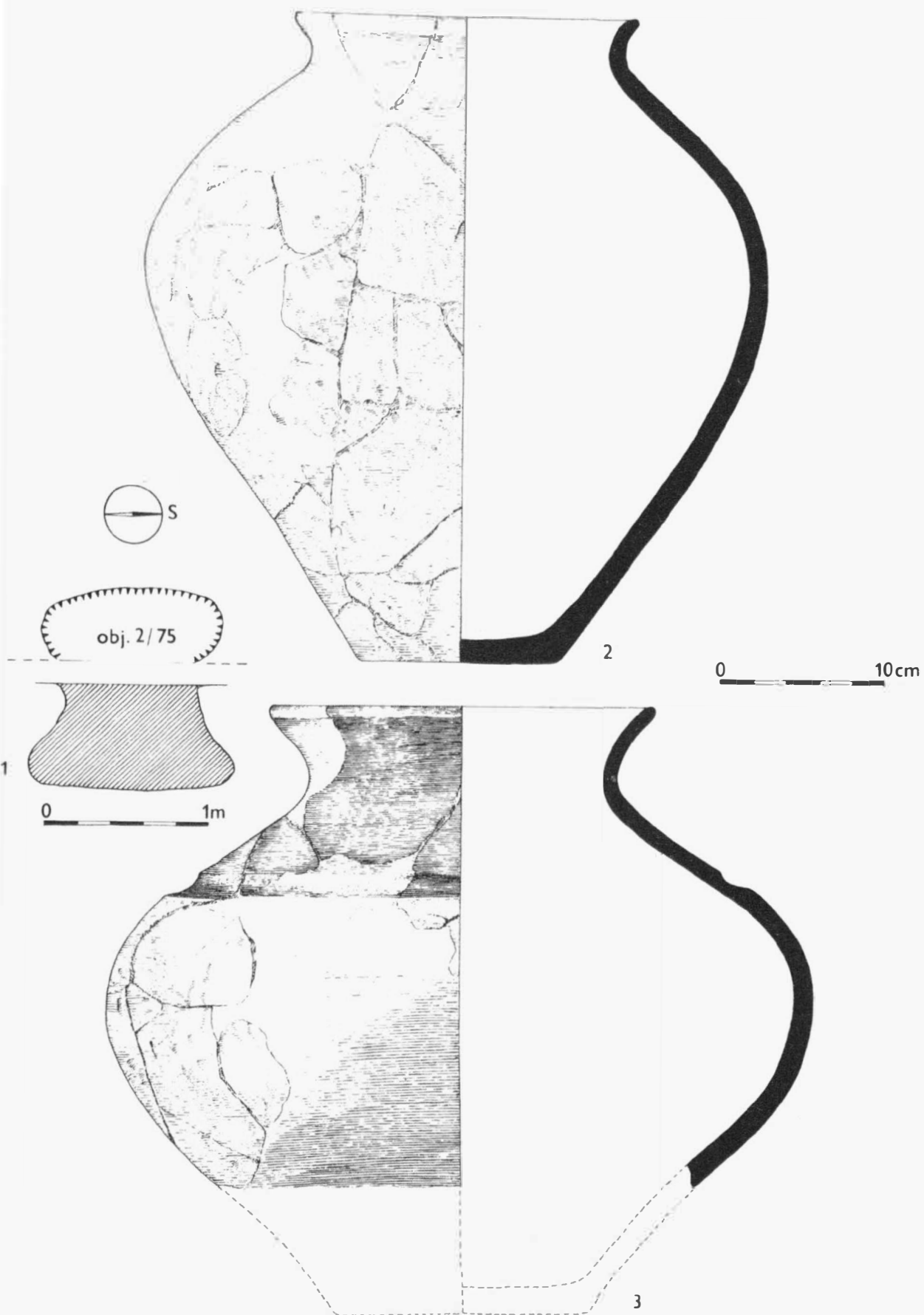
Lubomír Peške, AÚ ČSAV, Praha

V objektu 2/75 byl zjištěn zlomek kosti ovce nebo kozy /Ovis/Capra/.

V objektu 3a/75 byly zjištěny zlomky kostí tura domácího /Bos primigenius f. taurus/, prasete domácího /Sus scrofa f. domestica/, kozy /Capra aegreus f. hircus/, ovce nebo kozy /Ovis/Capra/ a zlomek kosti zajíce /Lepus europaeus/. Dále byla zjištěna ulita páskovky /Capea cf. nemoralis/ a lastura velevruba /Unio sp./. Zlomek kosti sygla /Citellus citellus/ se mohl do objektu dostat pravděpodobně dodatečně.

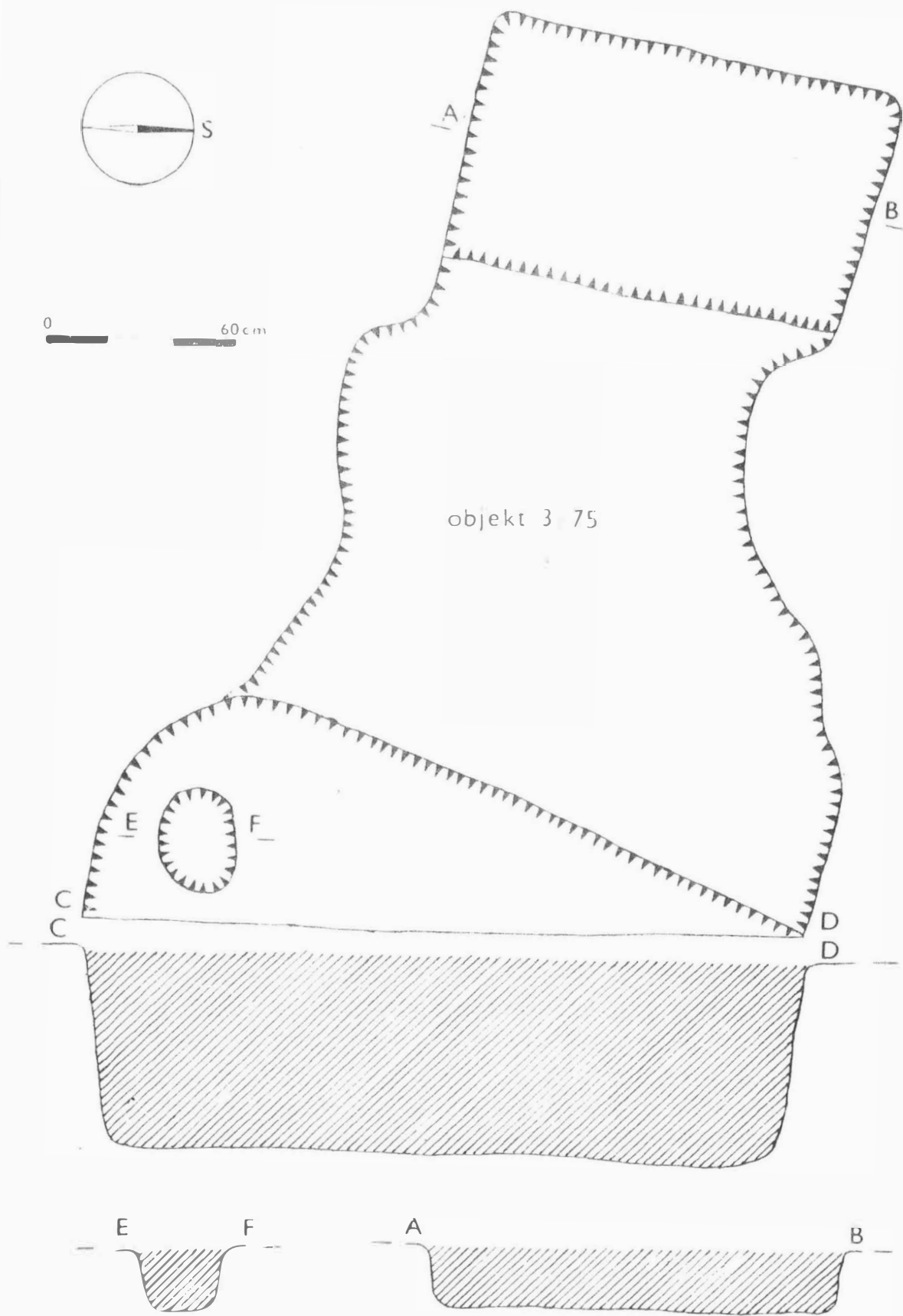
Objekt 3b/75 obsahoval zlomky kostí tura domácího /Bos primigenius f. taurus/, prasete domácího /Sus scrofa f. domestica/ a ovce nebo kozy /Ovis/Capra/.

Ostatní zlomky zvěřecích kostí nebylo možno určit.

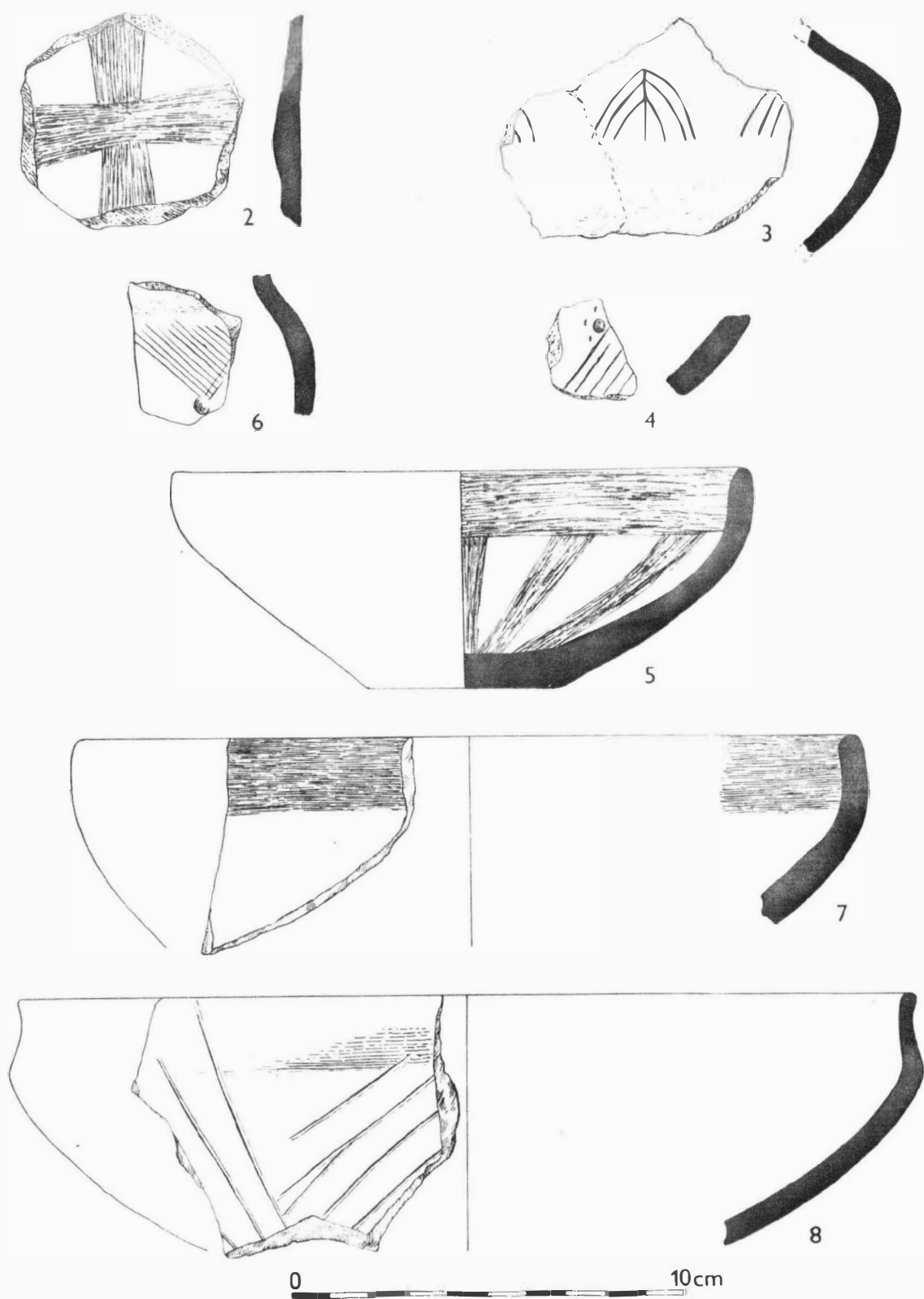


Obr. 15

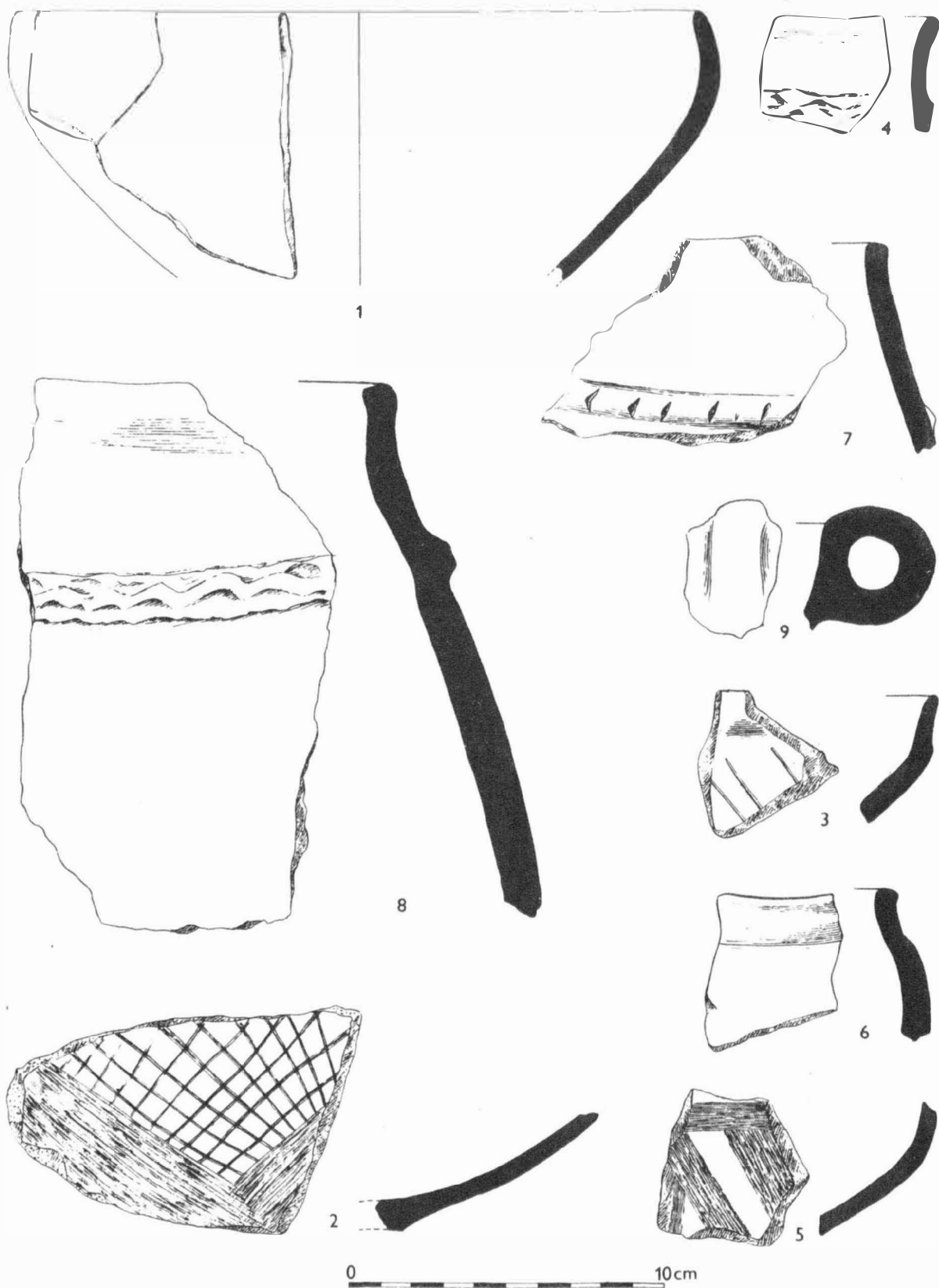
Brno-Brněnské Ivanovice /okr. Brno-město/. Sídliště z doby halštatské. 1 objekt č. 2/75, půdorys a profil ; 2-3 materiál z objektu č. 2/75. - Siedlung aus der Hallstattzeit. 1 Objekt Nr. 2/75, Grundriss und Profil ; 2-3 Material aus dem Objekt Nr. 2/75.



Obr. 16
 Brno-Brněnské Ivanovice /okr. Brno-město, Sídliště z doby halštatské. Půdorys a profil objektu č.
 3 75. - Stollung aus der Hallstätterzeit. Grundriss und Profil des Objektes Nr. 3/75.



Obr. 17
 Brno-Brněnské Ivanovice /okr. Brno-město/, Sídliště z doby halštatské, Materiál z objektu č. 3/75. -
 Siedlung aus der Hallstattzeit, Material aus Objekt Nr. 3/75.



Obr. 18

Brno-Brněnské Ivanovice /okr. Brno-město/. Sídliště z doby halstatské. Materiál z objektu č. 3/75. -
Siedlung aus der Hallstattzeit. Material aus Objekt Nr. 3/75.



P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně